

Nr 30.

Ankom till Riksdagens kansli den 16 maj 1911 kl. 5 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af § 9 mom. 3 A) i tulltaxeunderrättelserna samt § 13 mom. 3 A) i förordningen med tulltaxa den 4 juli 1910 m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom proposition, nr 218, af den 21 april 1911, som hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att besluta, att

dels § 9 mom. 3 A) i de vid gällande tulltaxa fogade underrättelser om hvad vid taxans tillämpning iakttagas bör samt § 13 mom. 3 A) i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 4 juli 1910 skola, det förra stadgandet, från den dag Kungl. Maj:t bestämmer, och det senare, från och med den 1 december 1911, erhålla följande ändrade lydelse:

3. Förutom den tullrestitution, hvarom här ofvan förmåles, medgifves ock

A) åt idkare af kvarnrörelse vid utförsel sjöledes från tullplats af vid kvarnen framställt mjöl af råg eller hvete restitution af den tull, som af honom blifvit erlagd för en motsvarande kvantitet direkt från utlandet införd omalen spannmål af samma slag, under villkor:

Bihang till Riksd. prot. 1911. 5 Saml. 1 Afd. 30 Häft. (Nr 30.) 1

a) att utförselvaran uttagits inom de procenttal, som angifvas för någon af här nedan upptagna utbytesklasser af dylika förmalningsprodukter, nämligen:

rågmjöl

1:sta klassen	0	till och med	60	procent,
2:dra	»	öfver 60	»	»	» 66 $\frac{2}{3}$ » ,
3:dje	»	0	»	»	» 66 $\frac{2}{3}$ » ;

hvetemjöl

1:sta klassen	0	till och med	45	procent,
2:dra	»	öfver 45	»	»	» 70 » ,
3:dje	»	öfver 70	»	»	» 75 » ,
4:de	»	0	»	»	» 75 » ;

skolande proftyper å samtliga dessa slag af förmalningsprodukter hvarje års höst, till efterrättelse under ett år, räknadt från och med den 15 november, eller, därest icke nya proftyper inom denna tids utgång hunnit tillställas vederbörande tullförvaltningar, intill dess sådant skett, fastställas af en kommission bestående af tre personer, utsedda två af Kungl. Maj:t och en af kvarnägarnas sammanslutning, med iakttagande vid proftypernas fastställande, att hvarje typ skall omfatta hela utbytet från och med lägsta till och med högsta utvinningsprocent;

b) att vid restitutionens beräkande motsvara:

60	kilogram rågmjöl af 1:sta utbytesklassen	93 $\frac{1}{3}$	kilogram råg,
6 $\frac{2}{3}$	» » » 2:dra »	6 $\frac{2}{3}$	» » ,
66 $\frac{2}{3}$	» » » 3:dje »	100	» » ,
45	» hvetemjöl » 1:sta »	66 $\frac{1}{4}$	» hvetete,
25	» » » 2:dra »	28 $\frac{3}{4}$	» » ,
5	» » » 3:dje »	5	» » ,
75	» » » 4:de »	100	» » ;

eller alltså

100	kilogram rågmjöl af 1:sta utbytesklassen	155,55	kilogram råg,
100	» » » 2:dra »	100	» » ,
100	» » » 3:dje »	150	» » ,
100	» hvetemjöl » 1:sta »	147,22	kilogram hvetete,
100	» » » 2:dra »	115	» » ,
100	» » » 3:dje »	100	» » ,
100	» » » 4:de »	133,33	» » ;

c) att afsikten att af den införda spannmålen förmåla mjöl för export emot åtnjutande af restitution redan i sammanhang med spannmålen angifning till förtullning af vederbörande idkare af kvarnrörelse anmäles; skolande införseln af den omalna och utförseln af den förmålna spannmålen äga rum vid en och samma tullplats, från hvilken, därest den icke är stapelstad, angifningsinlagorna öfver in och utförseln jämte här nedan omförmålda intyg skola insändas till den hufvudtullkammare, under hvilken tullplatsen lyder;

d) att minst 2,000 kilogram mjöl af en och samma utbytesklass på en gång utföras; skolande exportangifningsinlagan vara åtföljd ej mindre af tillverkarens på tro och heder afgifna och af två inom kvarnen anställda personer till riktigheten bestyrkta försäkran därom, att den till utförsel angifna varan är exportörens egen förmålningsprodukt, än äfven af hans likaledes på tro och heder afgifna och på nyssnämnda sätt bestyrkta uppgift om den utbytesklass, inom hvilken mjölet uttagits;

e) att den omalna spannmål, för hvilken restitution af tullmedlen beviljas, skall vara inom de näst före utförseln förflutna sex månaderna till riket införd;

f) att det till utförsel angifna mjölet till beskaffenheten icke är underlägset den vid utförseltillfället gällande proftyp å mjöl af den utbytesklass, inom hvilken utförselvaran uppgifvits hafva uttagits; skolande till bevisning härom tullförvaltningen å den tullplats, hvarifrån utförseln sker, efter det utförselvaran i den ordning generaltullstyrelsen bestämmer blifvit undersökt och jämförd med motsvarande proftyp, meddela attest, i hvilken varans utrönta nettovikt jämväl bör angifvas; dock att beträffande mjöl, som befunnits vara underlägset denna proftyp men däremot attesterats vara hänförligt till annan utbytesklass, restitution enligt bestämmelserna för sådan klass må kunna medgifvas utan hinder af anförda besvär öfver mjölets attestering;

g) att tullförvaltningen skall, sedan säckarna plomberats och bevakats under transporten till och inlastningen i fartyget, härom meddela attest, hvilken såsom verifikation jämte angifningsinlaga och öfriga intyg bifogas hufvudtullkammarens utgående tulljournal;

h) att utförseln i öfrigt verificeras på sätt i denna paragraf finnes stadgad beträffande öfriga varor, för hvilka tullrestitution är medgifven;

i) att det åligger vederbörande tullkammare att för hvar och en, som, på sätt här ofvan sägs, till införsel angifvit spannmål för för-

malning till export, föra ett afräkningsdiarium för in- och utförseln, till hvilket formulär af generaltullstyrelsen fastställes; samt

k) att för utbekommande af här ifrågavarande restitution vederbörande äga att hvarje månad uti till generaltullstyrelsen ställd, genom vederbörande tullkammare dit insänd ansökning därom göra hemställan; börande dylik ansökning vara åtföljd af dels utdrag af tullkammarens afräkningsdiarium och dels kvitterade tullräkningar å de tullafgifter, som belöpa för i afräkningsdiariet upptagna omalna spannmålskvantiteter;

dels ock under förutsättning af bifall härtill i § 9 mom. 4 b) respektive § 13 mom. 4 b) i samma författningar skall, i förra fallet, från den dag Kungl. Maj:t bestämmer, och i det senare, från och med den 1 december 1911, upptagas i stället för där förekommande hänvisning till »3 A) b)» en hänvisning till »3 A) d)».

Beträffande chefens för finansdepartementet anförande vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t tillåter sig utskottet hänvisa till det propositionen åtföljande statsrådsprotokoll.

Till bevillningsutskottets behandling hafva jämväl hänvisats två inom Andra kammaren i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition väckta motioner, af hvilka dock endast den ena, nr 366, af herr *Rydén*, äger omedelbart samband med propositionen.

Motion II:
366.

I sagda motion anför herr *Rydén* följande:

»Det synes mig af ordalydelsen i den skrifvelse, hvarigenom Riksdagen år 1888 hos Kungl. Maj:t anmälde sitt beslut att bevilja tullrestitution å finsiktadt mjöl samt gryn, uppenbart framgå, *dels* att restitution å sekunda eller eftermjöl ej i några fall skulle beviljas, *dels* att restitution skulle erhållas endast för sådant mjöl, som utvunnits genom spannmålens *hela* förmalning inom den fastställda utvinningsprocenten (för rågmjöl 0—66 $\frac{2}{3}$ % och för hvetemjöl 0—75 %). Denna uppfattning, som enhälligt delades af 1910 års statsrevisorer, har visserligen af ett par i saken hörda myndigheter förklarats icke ha vunnit klart uttryck i tulltaxeunderrättelserna, men Riksdagens vilja torde icke ha förändrats därigenom att möjligen Kungl. Maj:t illa formulerat eller slarfvigt skrifvit en lag i ärendet.

Man hade haft rätt att hoppas, att Kungl. Maj:t på grund af statsrevisorerernas anmärkning i saken skulle ha godtgjort tidigare missgrepp genom att nu föreslå en *tydligare formulering*, som gafve verklighet och

helgd åt Riksdagens år 1888 uttalade vilja, men i stället möter oss i propositionen nr 218 något helt annat. Ifrågavarande proposition afser i verkligheten att medgifva helt nya rättigheter åt kvarnindustrien genom att väsentligt *utvidga restitutionsrätten*. Åtminstone kan icke jag finna annat än att Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag innebär detta. Hvad som förut kunnat passera allenast genom slapphet hos vederbörande ämbetsverk och genom kringgående af Riksdagens vilja och som sålunda bort genom ett lagförtydligande *förhindras*, det kommer genom det nu föreliggande lagförslaget att bli lagligt och tillåtet — en effekt som helt säkert icke afsetts åtminstone med Riksdagens revisorers anmärkning. Redan detta borde innebära tillräckliga skäl för ett afslag å ifrågavarande proposition.

Än starkare bli betänkligheterna mot förslaget i fråga, när man ingår på en granskning af de åtgärder, som föreslås för tillvaratagande af statsverkets rätt gentemot kvarnindustriidkarne. En värre parodi på kontroll än den här föreslagna har jag svårt att tänka mig. Hädanefter skulle kvarnägarnes *edliga* intyg, att varan är af laglig beskaffenhet, försvinna. Det egentliga kontrollinstrumentet skulle bli normalprofvet, som till på köpet icke skall fastställas af någon *ansvarig myndighet* utan af tre fullständigt oansvariga personer, af hvilka kvarnägarna utse den ene. För typens fastställande skulle icke ens fordras enhällighet af dessa tre oansvarige män — såsom kommissionen föreslagit — utan kvarnägarnes representant jämte ett af kronans ombud skulle kunna fastställa typen hurudan de för godt funne. Man häpnar inför den oerhörda godtrogenhet, som talar ur ett sådant förslag och som alldeles icke är motiverad af de händelser, som framkallat förevarande proposition.¹

Synnerligen stora betänkligheter synes man ock kunna hysa mot den föreslagna ordningen att gifva normalprofvet — närmast dess färg — en så afgörande ställning som kontrollmedel. Enligt hvad fackmän, senast på grund af experiment i dessa dagar, meddelat, lämnar detta kontroll sätt i vissa fall mycket otillfredsställande resultat.

Då sålunda det af Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget synes mig dels alldeles omotiveradt utvidga restitutionsrätten, dels försämra den kontroll, som afser att tillvarataga statsverkets rätt, tillåter jag mig här att yrka afslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 218.

I sammanhang härmed får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen *afskaffar restitutionsrätten* i fråga om mjöl och gryn. De utredningar angående möjligheten att med ekonomisk fördel exportera sådant mjöl, som Riksdagen afsett (d. v. s. hela förmalningsprodukten mellan resp.

0—66 $\frac{2}{3}$ % och 0—75 %), ha aldrig kunnat påvisa, att dylik export är ekonomiskt fördelaktig. För att exporten skall bli lönande synes fordras, *antingen* att restitutionsrätten utvidgas, så att högre restitution beviljas för mjöl än som svarar mot värdet af den förtullade spannmålen, *eller* ock att fusk bedrifves. Då intetdera af alternativen synes vara för Riksdagen tilltalande, torde ett afskaffande af restitutionsrätten vara det i saken mest önskvärda och effektiva.

På grund af det anförda får jag sålunda vördsamt hemställa, att Riksdagen ville besluta

a) att afslå Kungl. Maj:ts proposition nr 218; samt

b) att ur tulltaxeunderrättelserna och förordningen med tulltaxa den 4 juli 1910 borttaga alla bestämmelser afseende beviljande af restitution för mjöl och gryn.

Ett bifall till detta yrkande medför ändring af momentbeteckningen m. m. i vissa delar af ifrågakvarande författningar, hvilka bevillningsutskottet benäget torde föreslå.»

Utskottet.

I syfte att för exportindustrin i möjligaste mån undanröja olägenheterna af tull på artiklar, som användas för framställning af exportvaror, förekommer sedan gammalt hos oss liksom i alla länder, där tull åsatts dylika varor, tullrestitution vid utförsel af de förädlade produkterna.

De bestämmelser om tullrestitution, hvarom i förevarande proposition är fråga, tillkommo genom eller i följd af beslut af 1888 års Riksdag. Bestämmelserna, sådana de äro affattade i förordningen med tulltaxa den 4 juli 1910, öfverensstämma med de för tiden till den 1 nästkommande december gällande och äro af följande lydelse:

»Förutom den tullrestitution, hvarom här ofvan förmäles, medgifves ock

åt idkare af kvarnrörelse vid utförsel sjöledes från tullplats af följande vid kvarnen framställda produkter, nämligen finsiktadt mjöl af hvete, råg eller korn samt gryn af hvete eller korn, restitution af den tull, som af honom blifvit erlagd för en motsvarande kvantitet direkt från utlandet införd omalen spannmål af samma slag, hvarvid iakttages, att 100 kilogram hvete anses lämna 75 kilogram mjöl, 100 kilogram råg eller korn 66 $\frac{2}{3}$ kilogram mjöl och 100 kilogram hvete eller korn 66 $\frac{2}{3}$ kilogram gryn, samt i öfrigt under villkor:

a) att afsikten att af den införda spannmålen förmåla mjöl eller gryn för export emot åtnjutande af restitution redan i sammanhang med spannmålets angifning till förtullning af vederbörande idkare af kvarnrörelse anmäles; skolande införseln af den omalna och utförseln af

den förmalna spannmålen äga rum vid en och samma tullplats, från hvilken, därest den icke är stapelstad, angifningsinlagorna öfver in- och utförseln jämte här nedan omförmälda intyg skola insändas till den hufvudtullkammare, under hvilken tullplatsen lyder;

b) att minst 2,000 kilogram af hvarje mjöl- eller grynslag på en gång utföras; skolande exportangifningsinlagan vara åtföljd af tillverkarens under edlig förpliktelse afgifna och af två vittnen till riktigheten bestyrkta försäkran därom, att den till utförsel angifna varan är exportörens egen förmalningsprodukt, samt om varans art och beskaffenhet i öfrigt;

c) att den omalna spannmål, för hvilken restitution af tullmedlen beviljas, skall vara inom de näst före utförseln förflutna sex månaderna till riket införd;

d) att vederbörande tullförvaltning å den tullplats, hvarifrån utförseln sker, skall, efter varans undersökning och nettoviktens utrönande samt säckarnas tullplombering och bevakning under transporten till och inlastningen i fartyget, härom meddela attest, hvilken såsom verifikation jämte angifningsinlaga och öfriga intyg bifogas hufvudtullkammarens utgående tulljournal;

e) att utförseln i öfrigt verificeras på sätt i denna paragraf finnes stadgadt beträffande öfriga varor, för hvilka tullrestitution är medgifven;

f) att det åligger vederbörande tullkammare att för hvar och en, som, på sätt här ofvan sägs, till införsel angifvit spannmål för förmalning till export, föra ett afräkningsdiarium för in- och utförseln, till hvilket formulär af generaltullstyrelsen fastställes; samt

g) att för utbekommande af här ifrågavarande restitution vederbörande äga att hvarje månad uti till generaltullstyrelsen ställd, genom vederbörande tullkammare dit insänd ansökning därom göra hemstallan; börande dylik ansökning vara åtföljd af dels utdrag af tullkammarens afräkningsdiarium och dels kvitterade tullräkningar å de tullafgifter, som belöpa för i afräkningsdiariet upptagna omalna spannmålskvantiteter.»

Vid tillämpningen af ifrågavarande hittills gällande stadganden i ämnet har tillgått på följande sätt. Till en början plögade man vid hvarje ifrågasatt tillämpning häraf infordra skriftligt intyg af sakkunnig person för afgörande om mjölet vore finsiktadt, men sedan år 1902 har till efterrättelse i berörda hänseende tjänat tid efter annan gifna standardprof, hvilka sedan år 1904 fastställts af generaltullstyrelsen, senast år 1907. Emellertid fann sig styrelsen, då under år 1910 behof af nytt standardprof gjorde sig gällande, föranlåten att hos Kungl. Maj:t i skrifvelse af den 29 november samma år göra framställning

om åtgärder för fastställande af sådant prof, med uttalande tillika af den uppfattning att för framtiden standardprof borde årligen fastställas, i anledning hvaraf Kungl. Maj:t, bland annat, anbefalldes generaltullstyrelsen att taga i öfvervägande, huruvida icke nya eller ändrade föreskrifter kunde finnas nödiga för att betrygga uppnåendet af syftet med 1888 års Riksdags beslut angående restitution af tull vid export af finsiktadt mjöl af råg. I afgifvet utlåtande förklarade sig styrelsen på anförda grunder hafva kommit till den åsikt, att en omarbetning af ifrågakvarnens bestämmelser vore af behofvet påkallad och att de nya bestämmelserna möjligen borde enligt förebild från Tyskland grundas på principen af olika restitutionsbelopp för olika utbytesklasser.

Under tiden hade Riksdagens år 1910 församlade revisorer i sin den 30 november samma år afgifna berättelse framställt anmärkning mot beskaffenheten af 1907 års standardprof å finsiktadt rågmjöl. Revisorerna hade funnit sig böra fästa Riksdagens synnerliga uppmärksamhet på det af dem efter verkställda undersökningar utrönta förhållandet, att beskaffenheten af normalprofvet syntes möjliggöra, att en kvarnägare utmalde rågen till 60 à 65 procent och behölle produkten för den inländska marknaden, att han därefter uttog några procent blandning af mjöl och eftermjöl och anmälde denna klibblandade produkt till restitution såsom finsiktadt rågmjöl, för hvilket han sålunda af svenska tullverket lyfte restitution med ett belopp af 5 kronor 55 öre för 100 kilogram vid detta mjöls exporterande till utlandet.

Med anledning af hvad sålunda förekommit tillsatte Kungl. Maj:t den 20 januari innevarande år en kommission, med uppdrag att utreda huruvida och på hvad sätt bestämmelserna i § 9 mom. 3 A) tulltaxeunderrättelserna respektive § 13 mom. 3 A) i nämnda förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 4 juli 1910 kunde fullständigas därhän, att desamma tydligt betecknade, antingen hvad med finsiktadt mjöl afsåges eller huru styrkas skulle, att till utförsel angifvet mjöl vore finsiktadt;

att utreda, huruvida utöfver nu gällande bestämmelser och de nya föreskrifter, till hvilkas utfärdande nyssberörda utredning kunde böra föranleda, ytterligare kontrollbestämmelser till iakttagande af kronans rätt i förevarande afseende vore erforderliga;

att, under förutsättning att förenämnda utredningar gäfvit vid handen, att på grundvalen af nu gällande stadganden kunde åvägabringas nya föreskrifter, som, på samma gång de innebure full trygghet för kronans rätt, icke omöjliggjorde eller väsentligen hämmade utförseln af mjöl, framlägga förslag till sådana bestämmelser; äfvensom

att, därest ifrågavarande utredningar skulle gifva ett resultat, som i det ena eller andra afseendet vore motsatt det i föregående punkt förutsatta, verkställa utredning, huruvida nu gällande lagstiftning i ämnet, till vinnande af det i samma punkt angifna dubbla syftet, lämpligen borde helt ersättas af nya bestämmelser, och i sådant fall afgifva förslag till dylika bestämmelser samt, för den händelse ifrågavarande syfte på sålunda angifvet sätt icke syntes kunna ernås, afgifva det yttrande och förslag, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

Denna kommissions betänkande och förslag är det som lagts till grund för Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Genom den i ärendet förebragta utredningen måste anses styrkt, att de nu gällande likasom de i tulltaxan af den 4 juli 1910 införda bestämmelserna om tullrestitution vid utförsel af finsiktadt mjöl äro otillfredsställande. Å andra sidan gifver emellertid, enligt utskottets förmenande, utredningen lika tydligt vid handen, att de af 1888 års Riksdag anförda skäl för medgifvande af tullrestitution vid export af mjöl icke kunnat till sin giltighet rubbas därigenom att bestämmelserna i ämnet, sådana de hittills varit affattade, lämnat rum för en tillämpning, som icke varit af Riksdagen afsedd. Nu lika väl som förut gäller, att för frambringande af prima mjöl motsvarande det, som af utländska kvarnar föres i marknaden, man måste blanda vår svenska säd med utländsk och att sålunda införsel hit af spannmål är nödvändig, äfven om sådant eljest icke vore erforderligt för att tillgodose vårt konsumtionsbehof. Med hänsyn till dessa förhållanden måste det fortfarande anses ligga ej blott i kvarnindustrins utan ock i det svenska jordbrukets intresse, att utförsel af mjöl kan äga rum; och gäller detta särskildt under år då skörden här i landet slagit rikligt ut likasom ock då den inhemska skörden är af dålig beskaffenhet. I bägge fallen är det af vikt att mjölprodukterna kunna exporteras för att icke försvåra afsättningen af den inhemska spannumålen och nedtrycka spannmålsprisen på den inhemska marknaden. Med hänsyn till hvad sålunda anförts anser utskottet afseende icke böra fästas vid det i herr Rydén's ofvan intagna motion framställda förslaget att afskaffa all restitution af tull vid utförsel af mjöl. Utredningen i ämnet gifver visserligen vid handen, att vederbörligt beaktande af statsverkets intresse i frågan kräfver förändring af hittillsvarande bestämmelser och dessas tillämpning, men i motsats mot motionären anser utskottet den nu på grundval af kommissionens utredning föreslagna förändrade anordningen af restitutions-

institutet ägnad att behörigen trygga det fiskaliska intresset, hvad utskottet funnit sig kunna i hufvudsak förorda den kungl. propositionen.

Delvis böra emellertid, enligt utskottets mening, vissa i de vid kommissionens betänkande fogade två reservationer framhållna synpunkter äfvensom i ett hänseende hvad i ofvannämnda motion anförts föranleda ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

Hvad först beträffar de bestämmelser, som afse proftypernas fastställande, hafva emot dessa i de antydda reservationerna likasom ock i nyssberörda motion framställt anmärkningar, gående ut på att bestämmelserna icke skulle innebära tillräcklig trygghet för tillvaratagande af statens rätt. Det synes utskottet, att i fall, då de två af Kungl. Maj:t tillsatta ledamöterna i proftypskommissionen äro med den tredje, af kvarnägarnes förening valde ledamoten ense i beslutet om proftyperna, tillräcklig garanti kan anses föreligga för att statens intresse blifvit behörigen tillvarataget. Däremot torde de anförda invändningarna för tjäna afseende i fråga om det fall, att enighet mellan kommissionens ledamöter icke uppnås. Det kan enligt utskottets åsikt icke anses betryggande att, därest de bägge af Kungl. Maj:t tillsatta ledamöterna stå emot hvarandra, utslaget skall fällas af representanten för det enskilda intresset. För sådant fall har det synts utskottet, att anmälan om meningsskiljaktigheten borde göras hos Kungl. Maj:t — hvarom stadgande torde inflyta i den instruktion, som förutsättes komma att för kommissionen utfärdas — hvarefter på pröfning af Kungl. Maj:t bör ankomma, huruvida nya proftyper må anses erforderliga. De förut gällande proftyperna böra emellertid tillämpas, så länge de icke blifvit mot nya utbytta.

I detta sammanhang vill utskottet, som i fråga om kontrollens anordnande delar den till stöd för Kungl. Maj:ts förslag uttalade uppfattningen, att beteckningen »finsiktadt mjöl» icke är ägnad att användas bland kontrollbestämmelserna, fästa uppmärksamheten vid det förhållandet, att, enligt hvad inom utskottet blifvit upplyst, mjöl, som förmalts till finare produkt, erhåller en ljusare färg än gröfre, s. k. grusigt mjöl, äfvensom uttala den förvissningen, att i den väntade instruktionen för proftypskommissionen behörig hänsyn kommer att tagas till detta förhållande.

En reservant inom kommissionen har vidare ansett, att för tillvaratagande af statens intresse det kontrollmedel, som ligger i typprovet, borde kompletteras med exportörens på tro och heder afgifna försäkran, att exportvaran uttagits från *början* af den utbytesklass, till hvilken den hör, eller ock att den till kvaliteten icke är underlägsen medelproportionen af hela utbytet inom samma klass. Chefen för finansdeparte-

mentet har erinrat, hvad beträffar det förra alternativet, att en sådan fordran skulle på ett för exporten menligt sätt hindra exportören att efter de å utländska marknaden växlande fordringarna på förmalningsprodukternas kvalitet inom de fastställda gränserna för utvinningen variera utbytesförhållandena. Vidkommande nyssnämnda, såsom andra alternativ föreslagna försäkran har åter framhållits, att en sådan i många fall icke skulle kunna afgifvas af en samvetsgrann exportör och att det ur kontrollsynpunkt låge en fara i att af intygsgifvaren fordra mera än som under normala förhållanden kunde presteras. Det torde böra medgifvas, att en inskränkning af exportmöjligheterna enligt det villkor, som innefattas i det första alternativet, skulle kunna medföra svårigheter för exporten. Likaledes torde man icke kunna undgå att erkänna, att den i andra alternativet ifrågasatta försäkran i den föreslagna formen möjligen kan ingifva betänklighet. Här bör dock icke vara fråga om annat än ett subjektivt omdöme och, därest fordringen modifieras i enlighet härmed, synes förberörda betänklighet kunna anses aflägsnad. Därjämte torde böra medgifvas exportören att, alternativt, därest varan uttagits från utbytesklassens början, afgifva försäkran därom. I öfverensstämmelse härmed har utskottet affattat förslaget till bestämmelser i denna del.

I reservation vid kommissionens betänkande har slutligen, med hänsyn till det förhållandet att det i handeln förekommande rågsiktsmjölet i regel vore uppblandadt med hvetemjöl, anförts att, till förekommande af hvarje misstolkning i författningen, borde ingå uttrycklig föreskrift därom att exportvara, hvori inginge blandning af olika sädeslag, icke vore restitutionsberättigad. Om än den affattning, författningsförslaget i denna del erhållit, måste anses innebära, att dylik blandning af olika sädeslag icke är medgifven rörande i förslaget afsedd exportvara, lärer dock, enligt hvad inom utskottet upplysts, en motsatt uppfattning hafva vunnit uttryck bland kvarnindustriidkare; och har vid sådant förhållande uttryckligt stadgande i ämnet ansetts böra inflyta.

Den andra af ofvanberörda bägge motioner, nr 367, af herr Jeansson i Kalmar berör visserligen icke omedelbart den i den kungl. propositionen afhandlade frågan, men står dock i så nära samband därmed, att äfven den syntes böra här behandlas. I samma motion har nämligen yrkats, »att Riksdagen måtte besluta, att under iakttagande af den särskilda kontroll och de särskilda föreskrifter, som kunna varda bestämda, restitution medgifves af erlagd tull vid export af sammalet rågmjöl.»

*Motion II:
367.*

Till stöd för detta yrkande har anförts följande:

»Enligt gällande bestämmelser likasom ock enligt det förslag till ändrad lydelse af samma bestämmelser, som innefattas i Kungl. Maj:ts till Riksdagen aflåtna proposition nr 218, är under vissa villkor åtdikare af kvarnrörelse medgifvet att vid utförsel af vid kvarnen framställt mjöl af råg eller hvete erhålla restitution af den tull, som af honom blifvit erlagd för en motsvarande kvantitet direkt från utlandet införd omalen spannmål af samma slag. De ifrågavarande föreskrifterna hafva icke afseende å s. k. sammalet rågmjöl. Enligt min mening torde inga skäl föreligga, hvarför icke ett liknande förhållande borde kunna äga rum äfven i fråga om mjöl af sistnämnda slag. Export af dylikt mjöl torde nämligen få anses vara lika berättigad som export af annat mjöl.

Jag anhåller till en början få erinra, hurusom denna fråga redan varit föremål för Riksdagens behandling. Vid 1900 års riksdag framställdes i en inom Andra kammaren väckt motion förslag, att under iakttagande af de villkor och föreskrifter, som kunde vardas bestämda, restitution måtte medgifvas af erlagd tull vid export af sammalet rågmjöl.

I motionen hänvisades bland annat till en år 1898 af åtskilliga kvarnidkare till Kungl. Maj:t ingifven skrift i detta ämne äfvensom kommerskollegii och generaltullstyrelsens däröfver den 10 mars 1898 gemensamt afgifna underdåniga utlåtande, däri hemställdes, att Kungl. Maj:t täcktes taga under ompröfning, huruvida icke erforderliga åtgärder borde vidtagas, i syfte att rätt till tullrestitution vid utförsel af sammalet rågmjöl kunde medgifvas.

Bevillningsutskottet afgaf utlåtande (nr 8) öfver motionen och yttrade därvid, att om än genom den föreslagna restitutionen af erlagd tullafgift vid utförsel af sammalet rågmjöl någon fördel möjligen skulle kunna beredas den svenska kvarnindustrien, då den bedrefves på orter, hvarifrån utförsel kan äga rum, ansåge sig dock utskottet med anledning af de olägenheter, som rubbningar i nu gällande tullagstiftning rörande spannmål kunde medföra, icke böra tillstyrka bifall till ifrågavarande förslag.

Riksdagen följde bevillningsutskottet och afslog motionen. Redan vid 1901 års riksdag återupptogs frågan, denna gång i motioner inom båda kamrarna. Bevillningsutskottet, som afgaf utlåtande (nr 28), ansåg nödigt att erhålla utredning om bland annat villkoren och sättet för medgifvande af den ifrågasatta restitutionen, under förutsättning att statsverkets rätt därvid måtte vederbörligen blifva tillgodosedd; och under erinran om ofvan omförmälda, af kommerskollegium och generaltull-

styrelsen afgifna utlåtande begärde och erhöll utskottet dylik utredning från förenämnda två ämbetsverk. Ämbetsverken anförde därvid, att sedan ämbetsverken förra gången yttrat sig icke något förekommit, som kunde gifva anledning till andra bestämmelser för medgifvande af den ifrågasatta restitutionen än dem, som funnes i sistnämnda utlåtande afgifna, och att till följd häraf ämbetsverken fortfarande ansåge, att därest Riksdagen beslöte, att dylik restitution finge åtnjutas, densamma torde med tillgodoseende af statsverkets rätt kunna medgifvas under de villkor och på sätt, som i utlåtandet af den 10 mars 1898 funnes närmare omförmälda.

Framställningen blef sedermera af utskottet tillstyrkt, men i enlighet med åtskilliga reservanters yrkanden afslogos motionerna af Riksdagen.

Frågan om restitution af tull för sammalet mjöl har varit föremål för öfverläggning inom den af Kungl. Maj:t tillsatta kommission, hvars betänkande ligger till grund för den vid årets Riksdag framlagda propositionen.

Af kommissionens betänkande, som intagits i den kungl. propositionen, inhämtas nämligen, att ledamoten professor Klason verkställt utredning och undersökning rörande möjligheten af restitution för sammalet mjöl (sid. 61—63 propositionen).

Anledningen till att kommissionen ej i sitt förslag upptagit frågan torde uteslutande vara att söka i den omständigheten, att det förklarades ligga utom det kommissionen lämnade uppdraget att framkomma med förslag i ämnet.

Jag har redan framhållit, hurusom export af sammalet rågmjöl äger samma berättigande som export af annat mjöl. Såsom erinrades redan vid sakens behandling år 1901, då bevillningsutskottet fann sig böra tillstyrka ett förslag i förevarande syfte, kan här icke sägas vara fråga om ett enbart kvarnintresse utan snarare och i än högre grad ett jordbrukarintresse. I detta afseende bör ihågkommas, hurusom i vissa trakter af vårt land odlas s. k. lätt råg, hvilken ej lämpar sig till förmalning af siktade mjölsorter eller sådana, som mest förbrukas å den svenska marknaden. Då kvarnägarna alltså icke alltid hafva tillräcklig användning för nämnda slags råg, är det uppenbart, att svårigheter möta för jordbrukaren att sälja rågen. Detta framträder i ännu högre grad sådana år, då i följd af ogynnsamma bärgningsförhållanden rågen ej lämnar fullgodt mjöl. Den naturliga följden häraf blir då den, att rågen icke kan användas annat än till sammalet mjöl. Afsättningen häraf har emellertid, som känt, år efter år minskats. Under sådana

förhållanden och då kvarnägarna i brist på afsättningsmöjligheter ej kunna köpa varan, nödgas jordbrukaren använda den såsom kreatursfoder.

För att nu råda bot på dessa förhållanden synas möjligheter till export böra beredas, hvarigenom ock goda tillfällen till afsättning skulle erhållas — såsom redan vid föregående tillfällen framhållits — företrädesvis i Finland, där sammalet rågmjöl i större omfattning förbrukas. Det får icke heller förbises, att export af sammalet rågmjöl kan ske snart sagdt från hvarje liten kvarn vid kusten, enär tillfälle ju alltid finnes att importera motsvarande kvantum rysk råg.

Hvad angår nu gällande likasom de föreslagna restitutionsföreskrifterna, torde desamma knappast komma andra än de större kvarnägarna till godo, hvilka med utsikt till framgång kunna upptaga täflan på världsmarknaden. Det lärers alltså med fog kunna påstås, att ett utsträckande, på sätt ofvan blifvit antydt, af rätten till restitution skulle komma att i väsentlig mån tillgodose ett allmänt intresse. För genomförande af ett förslag i dylik riktning kräfves naturligen, att man tillser, att det kan ske utan äfventyrande af statsverkets rätt.

Af professor Klasons förut omförmälda utredning framgår, att restitution af tull för ifrågavarande slags mjöl ej torde vara möjlig, med mindre tillverkningen sättes i permanent kontroll af tullverket. Härutinnan lära några svårigheter ej möta med hänsyn till det enkla förmalnings-sätt, som användes vid beredning af sammalet mjöl och som gör, att man med lätthet kan följa den väg, varan passerar. Detta i motsats till hvad fallet är med de finsiktade mjölsorterna, hvilkas tillverknings-sätt är synnerligen inveckladt, i följd hvaraf sådan kontroll, som här skulle komma i fråga, visat sig ej kunna genomföras.

Det förtjänar slutligen anmärkas, att man i Tyskland i det afseende, hvarom här är fråga, skilt på sammalet och finsiktadt mjöl. I fråga om det förra fastställes utbytesprocenten för hvarje särskild fabrik af vederbörande myndighet eller, därest på innehafvarens begäran fabriken ställes under fortvarande kontroll från tullverket, efter det vid förmalningen utrönta verkliga utbytet.»

Utskottet.

Med fullt beaktande af de skäl, som kunna anses tala för bestämmelser i det syfte, motionen afser, har utskottet dock icke kunnat finna denna fråga så utredd, att den nu skulle kunna af Riksdagen definitivt ordnas. Något utarbetadt förslag till bestämmelser i ämnet föreligger icke, och har vid sådant förhållande motionen icke synts kunna i vidare mån vinna beaktande, än att en begäran om frågans närmare utredning torde böra till Kungl. Maj:t aflåtas.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 218, och med afslag å herr Rydén's motion, II : 366, måtte besluta, att

dels § 9 mom. 3 A) i de vid gällande tulltaxa fogade underrättelser om hvad vid taxans tillämpning iakttagas bör samt § 13 mom. 3 A) i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 4 juli 1910 skola, det förra stadgandet, från den dag Kungl. Maj:t bestämmer, och det senare, från och med den dag, då förordningen den 4 juli 1910 kan komma att träda i tillämpning, erhålla följande ändrade lydelse:

3. Förutom den tullrestitution, hvarom här ofvan förmäles, medgifves ock

A) åt idkare af kvarnrörelse vid utförsel sjöledes från tullplats af vid kvarnen framställt mjöl af råg eller hvete restitution af den tull, som af honom blifvit erlagd för en motsvarande kvantitet direkt från utlandet införd omalen spannmål af samma slag, under villkor:

a) att utförselvaran uttagits inom de procenttal, som angifvas för någon af här nedan upptagna utbytesklasser af dylika förmalningsprodukter, nämligen:

rågmjöl

1:sta klassen	0 till och med 60	procent,
2:dra	”	öfver 60	” ” ” 66 ² / ₃ ”
3:dje	”	0	” ” ” 66 ² / ₃ ”

hvetemjöl

1:sta klassen	0 till och med 45	procent,
2:dra	”	öfver 45	” ” ” 70 ”
3:dje	”	öfver 70	” ” ” 75 ”
4:de	”	0	” ” ” 75 ” ;

skolande proftyper å samtliga dessa slag af förmalningsprodukter hvarje års höst fastställas af en kommission, bestående af tre personer, utsedda två af Konungen och en af kvarnägarnas sammanslutning, med iakttagande vid proftypernas fastställande, att hvarje typ skall omfatta hela utbytet från och med lägsta till och med högsta utvinningsprocent, hvilka proftyper skola lända till efterrättelse under ett år, räknadt från och med den 15 november, eller, därest icke nya proftyper inom denna tids utgång hunnit tillställas vederbörande tullförvaltningar, intill dess

sådant skett; *ankommande på pröfning af Konungen, huruvida, i händelse kommissionens beslut icke varit enhälligt, de af flertalet ledamöter inom kommissionen fastställda proftyper böra blifva gällande;*

b) att vid restitutionens beräkande motsvara:

60	kilogram rågmjöl af 1:sta utbytesklassen	93 $\frac{1}{3}$	kilogram råg,
6 $\frac{2}{3}$	” ” ” 2:dra	6 $\frac{2}{3}$	” ” ”
66 $\frac{2}{3}$	” ” ” 3:dje	100	” ” ”
45	” hvetemjöl ” 1:sta	66 $\frac{1}{4}$	” hvete,
25	” ” ” 2:dra	28 $\frac{3}{4}$	” ” ”
5	” ” ” 3:dje	5	” ” ”
75	” ” ” 4:de	100	” ” ”

eller alltså

100	kilogram rågmjöl af 1:sta utbytesklassen ...	155,55	kilogram råg,
100	” ” ” 2:dra	100	” ” ”
100	” ” ” 3:dje	150	” ” ”
100	” hvetemjöl ” 1:sta	147,22	” hvete,
100	” ” ” 2:dra	115	” ” ”
100	” ” ” 3:dje	100	” ” ”
100	” ” ” 4:de	133,33	” ” ”

c) att afsikten att af den införda spannmålen förmala mjöl för export emot åtnjutande af restitution redan i sammanhang med spannmålen angifning till förtullning af vederbörande idkare af kvarnrörelse anmäles; skolande införseln af den omalna och utförseln af den förmalna spannmålen äga rum vid en och samma tullplats, från hvilken, därest den icke är stapelstad, angifningsinlagorna öfver in- och utförseln jämte här nedan omförmälda intyg skola insändas till den hufvudtullkammare, under hvilken tullplatsen lyder;

d) att minst 2,000 kilogram mjöl af en och samma utbytesklass på en gång utföras; skolande exportangifningsinlagan vara åtföljd ej mindre af tillverkarens på tro och heder afgifna och af två inom kvarnen anställda personer till riktigheten bestyrkta försäkran därom, att den till utförsel angifna varan är exportörens egen förmalningsprodukt, än äfven af hans likaledes på tro och heder afgifna och på nyssnämnda sätt bestyrkta uppgift dels om den utbytesklass, inom hvilken mjölet uttagits, dels ock att mjölet är uttaget antingen från början af den angifna utbytesklassen eller ock att detsamma, enligt exportörens och vittnenas öfvertygelse, icke är underlägset medelproportionen af hela utbytet inom samma klass;

e) att den omalna spannmål, för hvilken restitution af tullmedlen

beviljas, skall vara inom de näst före utförseln förflutna sex månaderna till riket införd;

f) att det till utförsel angifna mjölet till beskaffenheten icke är underlägset den vid utförseltillfället gällande proftyp å mjöl af den utbytesklass, inom hvilken utförselvaran uppgifvits hafva uttagits; skollande till bevisning härom tullförvaltningen å den tullplats, hvarifrån utförseln sker, efter det utförselvaran i den ordning generaltullstyrelsen bestämmer blifvit undersökt och jämförd med motsvarande proftyp, meddela attest, i hvilken varans utrönta nettovikt jämväl bör angifvas; dock att beträffande mjöl, som befunnits vara underlägset denna proftyp men däremot attesterats vara hänförligt till annan utbytesklass, restitution enligt bestämmelserna för sådan klass må kunna medgifvas utan hinder af anförda besvär öfver mjölets attesting;

g) att i det till utförsel angifna mjölet icke ingår blandning af olika sädesslag;

h) att tullförvaltningen skall, sedan säckarna plomberats och bevakats under transporten till och inlastningen i fartyget, härom meddela attest, hvilken såsom verifikation jämte angifningsinläga och öfriga intyg bifogas hufvudtullkammarens utgående tulljournal;

i) att utförseln i öfrigt verificeras på sätt i denna paragraf finnes stadgadt beträffande öfriga varor, för hvilka tullrestitution är medgifven;

k) att det åligger vederbörande tullkammare att för hvar och en, som, på sätt här ofvan sägs, till införsel angifvit spannmål för förmalning till export, föra ett afräkningsdiarium för in- och utförseln, till hvilket formulär af generaltullstyrelsen fastställles; samt

l) att för utbekommande af här ifrågavarande restitution vederbörande äga att hvarje månad uti till generaltullstyrelsen ställd, genom vederbörande tullkammare dit insänd ansökning därom göra hemstallan; börande dylik ansökning vara åtföljd af dels utdrag af tullkammarens afräkningsdiarium och dels kvitterade tullräkningar å de tullafgifter, som belöpa för i afräkningsdiariet upptagna omalna spannmålskvantiteter;

dels ock under förutsättning af bifall härtill i § 9 mom. 4 b) respektive § 13 mom. 4 b) i samma författningar skall, i förra fallet, från den dag Kungl. Maj:t bestämmer, och i det senare, från och med den dag, då förordningen den 4 juli 1910 kan komma att träda i tillämpning, upptagas i stället för där förekommande hänvisning till »3 A) b)» en hänvisning till »3 A) d)»;

2) att Riksdagen, i anledning af herr Jeanssons motion, II: 367, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida och under hvilka villkor vid export af sammanmalet rågmjöl restitution af den för motsvarande kvantitet från utlandet införd omalen råg erlagda tull må böra medgifvas, äfvensom för Riksdagen framlägga det förslag, som af en sådan utredning må föranledas.

Stockholm den 16 maj 1911.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

Reservation

vid punkt 2) i utskottets hemställan:

af herrar *K. G. Karlsson, Boman, Kvarnzelius, Olofsson, Janson* i Bråten, *Eriksson* i Grängesberg och *Larsson* i Klagstorp, hvilka yrkat afslag å herr Jeanssons i Kalmar motion, II: 367.

Herrar friherre *Beck-Friis, Bromée* i Billsta, *Nilsson* i Bonarp och *Röing*, hafva anhållit få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.
